

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Q.D.B.V. Collegium Homiletico-Practicum jussu Superiorum

Hölzlein, Johann Lorenz

Durlaci, 1717

[urn:nbn:de:bsz:31-4197](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-4197)

Q. D. B. V.

COLLEGIUM HOMILETICO- PRACTICUM, jussu SUPERIORUM

Singulis impostero Mercurii diebus hora
post meridiem primam in Templo cœmeteriali
instituendum

Nunc vero VII. Id. April. hora locoque eodem inchoandum,

Auditoribus suis indicat

simulque

Ornatissimos S. S. Theologiæ Studiosos

nec non

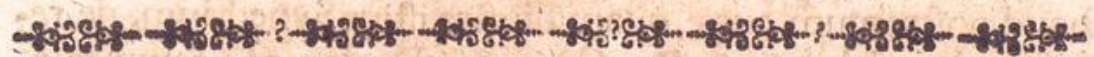
Ministerii Candidatos,

ut eidem, quod Proceres statuunt, interesse velint

humanissimè invitat

Phann
JO. LAURENTIUS HÖLZLEIN,

Consil. Eccles. Concion. Aulicus & Prof. Theol.

DURLACI,

Typis Theodori Hechtii, Typogr. Aul.

(1717)

VNicus ex omnibus est, qui solus non didicit, quod alios docuit: sunt verba, *Lector Benevole!* celeberrimi istius ob eloquentiam, Mediolanensium Episcopi, quem Ambrosium salutare suevimus, fatis quidem perspicua, nihilominus tamen gravia. Neminem enim fugit, quam gravi in dicendo suavitate, quam suavi in perorando gravitate, nunquam non valuerit Salvator, ita quidem, ut eruditum Linguæ Magistrum eundem prædicare nullus dubitaverit Propheta, quin & *ως ἐξουσίαν ἐχόντα* concionatum esse, firmiter annuat Evangelista. De qua divina veritate hoc saltem mirari subit, facundum non didicisse, quæ docuit, Oratorem. Verum enim vero, quicquid etiam Judæi de Præceptore quodam sanctissimi nostri Nazaræi *R. Josua ben-Perarchia*, fabulari gaudeant, quicquid deniq; fabulis pariter, haud rarò oberantes Pontificii, in informationis negotio, S. Mariæ Matri tribuere gestiant, utpote quam omnium bonarum artium Academiam & Gymnasium, Professoremq; Logicæ & Metaphysicæ constituere non erubescunt; totam tamen Deitatis plenitudinem omnesq; sapientiæ thesauros in isto absconditos fuisse, nequaquam contradicentibus locis, ubi sapientia crevisse dicitur, Concionator, fatis fatisq; constat. Quo sanè nostram in comparandis scientiis necessitatem, nostram in comparatis ignorantiam, manu, quod ajunt, palpare ducimur. Quantum enim id est, quod futurus Ecclesiæ Minister longos per vitæ años, vel ad solum concionandi officium, si respexero, addiscendum habet? Quantum id est, quod etiamsi exantlato se comprobaverit examine, publicoq; admotus sit officio, adhuc ignorare profitetur sapiens? Ut tritum istud quo omnem vitam scholam appellavit Philosophus, Theologo imprimis proprium esse videatur.

Quo intimius considerato, non ultima profectò **CAROLUM** nostrum Clementissimum deprædicandi causa, haud postremum curæ, quam Illustre istius Synedrium, de restituenda celeberrimi olim Gymnasii Durlacensis fama, quotidie suscipit, argumentum est, ubi *Collegium Homiletico-Practicum*, Ministerii & Academiæ Candidatis, quotquot scilicet istorum vel jam vel futurò hic comorari continget, in *Ædibus* meditationi mortis consecratis, institui nunc, & porrò continuari jussit clementissime.

Quid, quæso, Principe dignius? quid Ministris, quibus innititur, laudabilius? quid Patriæ, cui invigilant, utilius? nisi hoc, studiorum curam gerere, Musarum sedes protegere, & literatis regionem donare viris; quum & Politici saniores Scholarum

larum faciem certissimam Rei publicæ imaginem agnoscere non dubitaverint. Accedit & hoc, Serenissimum CAROLUM, ordini singulis in rebus, nunquam non insistere, luculenter probans, quod laudabile istud institutum meis concedere partibus haud dedignatus sit, qui Theologiam cum Morali Homileticam prælegere vocatus, à primis ferè incunabulis hoc studiorum delectatus genere, Lipsienses in eo celeberrimos, audiivi magistros, & multos jam per annos modo ad milites, modo ad aulicos, modo ad cives, modo ad rusticos, modo ad oppidanos varii generis feci verba, concatenataque occupatus exercitatione, diversos edocui casus, ipsaq; edoctus praxi, quod nuda Theoria non statim patet, cautelas notavi plurimas. Sic enim omninò, practica uti loqui amant studia, per crebras actiones magis magisq; ad augentur, minusq; foret congruum puro puto theoretico committere partes, quæ non nisi novis subinde observationibus exornandæ. Ut taceam haud parum adjuvare studiosos, quin & mira profectibus superaddere incrementa, præceptore in hoc studiorum stadio duci, quem in præceptis non modo, sed vivo sæpius exemplo audire datur facultas. Sunt verò, ut omnes R. Lectori explicem circumstantias, Auditores, quibus Collegio huic practico interesse convenit, Studiosi non tantum, qui Gymnasio annumerantur, sed & isti, qui ex Academiis reduces Candidatorum veniunt nomine. Istos enim, etiamsi ad subeunda ejusmodi munia, vix satis idoneos credes, nec tamen profus abs re esse judicabis, superiores quandoq; cum Academicis educi in arenam, inferiores verò maturâ præparatione assuefieri ad altiora, quibus in omnibus viam sternunt, qui Academicis jam valedixerunt lectionibus, nostris inclusi mœnibus, polemicum pariter Excellentissimi Domini Eisenlohrii Theologi nostri primarii largo cum successu sibi applicant, quandoq; etiam è Cathedra publica Oratoris suscipiunt provinciam, quibus de singulis liberum certe est Illustri Consistorio vel disponere vel prospicere, ut methodo in nostris Ecclesiæ concionibus solenni, i. e. orthodoxa & perspicua, imbuantur simul, quo magis par est, superioribus uniuscujusq; dona vel externa vel interna constare intimius, ut quid de hoc & isto expectare queant, certis nitantur fundamentis. Quod facile eveniet, si Textus elaborandos primum juxta ordinem Articulorum in Systemate observatum suppeditare cœperimus, ad Theologiam deinde moralem descendere pergamus, & demum, Conciones, ceu dicunt, Miscellaneas, diversis accommodatas casibus, conscribi suadeamus; nec tamen post habito
circa

circa parentationes Oratorias; exercitio, ejus generis sermones Ill. Gym-
 nasii civibus, nostra edoctis instructione recitandos, quandoq; commitemus.
 Nostrum hic erit, attentis adesse auribus, Textus dispositionem, dispositionis
 explicationem, explicationis applicationem, applicationis amplificationem ad
 hermeneuticas examinare regulas, de stylo, phrasibus, earumque connexionem,
 de pronuntiatione æquè ac gestibus amicis ferre judicium, homileticos fide-
 liter indicare naves, [quis enim in omnibus perfectum se gloriabitur, nisi
 stultus?] opportuna emendationi tritam ostendere viam, & dispositionis sem-
 per superaddere variationes. At, si non nemo, vel impossibile vel profus ab-
 surdum esse opinaretur, omnes Academicorum, qui vel Jena, vel Tubinga, vel
 Argentina, huc advolant, Homilias, sub unam eandemq; revocare incudem,
 sciat, quantumvis Lipsiensium methodum reliquis omnibus præferendam esse,
 viva doceamur quotidie experientia, Tyronibusq; nostris vel Werneri præcep-
 ta, vel Gottlieb Pfeifferi Meditamenta [quod pietas erga præceptores, ipsaq;
 rei dignitas merito postulare videtur] magnopere commendemus, animum ta-
 men mihi esse nequaquam, in hoc arduo studiorum negotio autoritatis mili-
 tare præjudiciis, in unicum quempiam jurare, & saluberrima Theologorum,
 quos venerari par est, ubicunq; locorum vivant, rejicere consilia, sed potius
 omnes me nervos in id intennurum, ut quid Jenenses celeberrimus Srockius
 Tubingenses gravissimus Hochstetterus, Argentinenses Excellentissimus Pef-
 fingerus vel literis vel verbis docuit, Lipsiensibus maxime conveniens ideoq;
 multa cum industria retinendum esse explicem. Quod eo promptius præstare
 confido, quo plura, optimorum Homiletarum præcepta & possideo & repeti-
 ta ruminacione usurpo. Nullus non circumstantis sic rite ponderatis, videt,
 quantum ex hoc publico concionandi exercitio, ad studiosos æque ac Candi-
 datos redundare possit emolumentum. Multum certe ad ditandos studiorum appa-
 ratus facit, Collegia ejusmodi practica in Academiis frequentare; ast tecum re-
 puta B. L. & judica, num magis conducatur ingeniis multos & diversos audire Ho-
 miletas, diversamq; diversorum præceptorum audire illustrationem, ac si unico
 saltem inhæreamus libello, uniusq; tantummodo sequamur consilia? Inferiores
 musarum cultores hunc ad minimum consequuntur effectum, ut ad subsellia
 transeuntes Academica de tantis Theologorum, quos audire posthæc vix iterum
 continget, laboribus, eò facilius, quid in istis vel imitandum vel admirandum sit,
 judicare queant, aut scholas etiam homileticas, successu magis proficuo adire pos-
 sint, de superioribus quæ incrementa exinde habeant certo certius speranda, di-
 gitis jam computare supersedeo, quum ipsam rem & saniorum judicio & futu-
 ræ experientia relinquere tutius sit, nec non satius. Euge! itaq; studiosa Ill. Gym-
 nasii juvenus; Euge, inquam, & non nisi osculis excipe devotissimis, qua, for-
 tunam tuam clementissimè fovet, Clementissimus Princeps, clementiam; accipe,
 qua par est devotione, pias splendidissimi Consistorii, queis Te adjuvant, vigilias.
 Suscipe tandem fidelia Præceptorum consilia, neq; vel præjudiciis à Philosopho
 longè alienis, vel pigritia à debito retineri obsequio patiare.

Age! Et Tu ornatissima Candidatorum societas, responde, quod decet;
 Serenissimi Tui Nutritoris, quem quæris, mandato, Paternæ Promotorum volun-
 tati, & amicæ, amici invitationi. Senties tandem aliquando, quantum huic de-
 beas exercitio, gravissimis à Theologis iterum iterumq; commendato. Honori Ti-
 bi erit haud exiguo, occasionem, quæ studiis inservire potest Tuis, arripere post
 hæc calvam. Facile non tantum, quod ad manus est, reprehendes opus, sed im-
 posterum quoq; læta cum delectatione miraberis, quam levem Tibi in continua
 officii occupatione sternet viam. Adsit Deus Ter Optumus, Terque Ma-
 ximus conatibus nostris, ut vergant in Sanctissimi nominis sui gloriam, vestrum-
 que emolumentum.

Dabam e Museo ipsis April. Calend. A. O. R. MDCC XVII.

